

Advies aan Provinciale Staten	
T.b.v. Statenvergadering d.d.	28 juni 2021
Commissie	Economie, Financiën en Bestuur
Datum commissievergadering	14 juni 2021
Onderwerp: Voordracht 38: Statenvoordracht geactualiseerde datastrategie	

Uw contactpersoon

M.C.A. de Zwart
AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 3756
zwartm@noord-holland.nl

21 juni 2021

1 | 4

De commissie Economie, Financiën en Bestuur adviseert in meerderheid om de voordracht als hamerstuk te agenderen voor de PS vergadering van 28 juni 2021.

Voor de gemaakte opmerkingen en vragen over de voordracht zie hieronder het uittreksel uit het conceptverslag EFB 14 juni 2021:

9.a. ICT: Voordracht geactualiseerde datastrategie 2021–2023

Mw. **Bezaan** (PVV) is positief verrast over de voordracht en waardeert de aandacht voor privacy en veiligheid en het streven om inwoners zeggenschap te geven over de eigen data, is lovenswaardig. Het college lijkt zich bewust van de lange lijst met mislukte automatiseringsprojecten binnen de overheid en stelt zich behoedzaam op. De passage: “Maar data kan ook blokkeren, dat is het geval als een van de partijen data presenteert als een onwrikbare waarheid”: dit is een opmerkelijke uitspraak, want het college zegt hiermee open te staan voor andere feiten. Daar zal de PVV goed op letten. Halfjaarlijkse informatiebijeenkomsten, webinars en excursies worden ondersteund.

Dhr. **Mangal** (DENK) citeert: “Voor onze deelopgave biodiversiteit zetten we vooral in op monitoring”. Hopelijk geldt dit niet voor mensen, want met de Tada-waarden kan onbedoeld profilering plaatsvinden, zoals bij een zeepdispenser die een donkere hand niet kan detecteren of een zelfrijdende auto die donkere mensen niet opmerkt. Ook bij AI geldt dat wat je erin stopt, eruit komt, dus wie wordt wel of niet gevolgd bij het monitoren van reizigers om de drukte te meten? Wat gebeurt er met de data van gezichtsherkenning, met wie wordt deze data gedeeld, wie blijft hoofdvantwoordelijk voor de opslag, hoelang worden deze bewaard en met welk doel? Welke maatregelen nemen GS om te voorkomen dat mensen en wijken worden gestigmatiseerd, geprofileerd of etnisch geprofileerd? Welke rol spelen PS hierbij? Data gedreven werken mag nooit leiden tot ‘computer says no’. Heeft de burger het recht om niet gevonden te worden op internet en hoe wordt dat gerealiseerd?

Mw. **Kuiper** (CDA) ondersteunt de voordracht en de doelstellingen van de datastrategie en het benoemen van concrete voorstellen en acties en aanpassing op nieuwe ontwikkelingen. De inzet van een kritisch platform voor de ethische kant van het gebruik van data, zeker om draagvlak te verkrijgen voor dataverzameling door de provincie, is een goed initiatief. Voor 2021 worden de benoemde actiepunten gefinancierd uit de lopende begroting. Uit antwoorden van GS blijkt dat er geen extra financiële ruimte nodig is bij de begroting en kaderbrief 2022. Waarom is deze mogelijkheid wel opgenomen in de strategie terwijl nu blijkt dat dit niet nodig is?

Dhr. **Klein** (CU) is blij met de ambitie om optimaal gebruik te maken van data en nieuwe technologie gelijktijdig met het zorgvuldig recht doen aan publieke waarden. Het kan niet zo zijn dat enkel op basis van algoritmen of data door de overheid besluiten worden genomen. Het is belangrijk om als overheid transparant en open te zijn over het verzamelen en gebruik van data, dat draagt bij aan het vertrouwen in de overheid, maar hoe zorgen GS ervoor dat transparantie en openheid daadwerkelijk bijdragen aan het vertrouwen? Misschien is het goed om over het register een gemakkelijk leesbare bijsluiter op te stellen met informatie over welke data worden verzameld en wat ermee wordt gedaan. Het is belangrijk dat inwoners ervaren dat de Tada-waarden van belang zijn. Waarom heeft de provincie nog niet besloten om het Tada-manifest te ondertekenen?

Mw. **De Groot** (SP) is blij met het in de datastrategie verwerken van de opmerkingen en zorgen van de SP van 15 oktober 2018 in de commissie M&F. Voor het opslaan van data is steeds meer ruimte nodig, dat erkennen GS overigens ook. Tevens is bekend dat de SP en anderen strijd voeren tegen de grote blokkendozen die warmte de lucht in blazen en veel drinkwater gebruiken zonder dat zij bijdragen aan de werkgelegenheid, want alle werkers worden uit het buitenland geïmporteerd. Goed dat het veiligheidsaspect voor gebruikers goed in het oog wordt gehouden. Data kunnen leiden tot het sturen en controleren van mensen. GS onderkennen dit risico, maar nogmaals wordt benadrukt dat deze werkwijze – zoals bij de toeslagenaffaire – nooit de bedoeling kan zijn. Iedereen moet kunnen meedoen aan democratische processen maar de verwachting is dat dat niet zo is want een groot aantal mensen is geheel of gedeeltelijk digibeeet. Op welke wijze kunnen zij deelnemen aan democratische processen?

Dhr. **Zaal** (GL) is blij te kunnen constateren dat inderdaad aansluiting wordt gezocht bij bestaande initiatieven, zoals Tada en het consortium publieke controle op algoritmen. Goed dat de rapporten van het Rathenau instituut worden betrokken als het gaat om aandacht voor ondersteuning van vrijwilligers die data verzamelen. Waardering voor de nota met duidelijke doelstellingen, acties en een heldere methodiek. Een suggestie: de nota beschrijft bij 'onze medewerkers' wel de noodzaak tot persoonlijke ontwikkeling en het in de gaten houden van de menselijke maat, maar aantrekkelijk werkgeverschap voor datatalent ontbreekt. Alleen bijscholen en blijven leren is onvoldoende. Hoe worden de benodigde mensen gevonden op de arbeidsmarkt waar de concurrentie hevig is? Doen zich knelpunten voor op de arbeidsmarkt en bij het aantrekken van datatalent? Dit aspect mag meer aandacht krijgen in de nota.

Mw. **Van Meerten** (VVD) is onder de indruk van de kwaliteit en helderheid van de visie, complimenten hiervoor. Drie punten zijn van belang: op welke wijze wordt omgegaan met eigen algoritmen, de eigen digitale systemen en netwerken? Deze moeten zo goed mogelijk beschermd worden met inachtneming van de ethische aspecten. De visie op deze drie thema's is helder beschreven, dus nu kan aan de slag worden gegaan.

Dhr. **Zoon** (PvdD) is positief over de datastrategie en over de mededeling dat deze regelmatig geüpdatet gaat worden. Er worden twee suggesties voor het vervolg gedaan: gelieerde partijen zoals de OD's en verbonden partijen en het IPO, beschikken ook allemaal over data die inzichtelijk moeten worden voor de burgers. Data moet openbaar zijn, maar het zou mooi zijn als ook de techniek daarachter openbaar wordt gemaakt, zodat gecontroleerd kan worden of deze goed werkt en meermaals publiekelijk gebruikt kan worden.

Mw. **Kapitein** (D66) vindt het een prima document. Veel indicatoren zoals van brede welvaart, zijn niet gemakkelijk te concretiseren, maar kunnen de data uit de strategie hieraan bijdragen? Wat is er aanvullend nodig om deze te benutten? Zijn GS bereid om hier onderzoek naar te doen? Hoe zien GS het gericht opleiden

van medewerkers, mede met het oog op de onderbesteding van het opleidingsbudget? GS nodigen PS uit voor een gesprek over data en technologie en daarin wordt aangegeven hoe PS de relevante ontwikkelingen kunnen bijhouden. D66 verzoekt het volgende: uitleg over de huidige en mooie voorbeelden van de provincie, wellicht verdeeld over de commissies. Wat zijn de potentiële mogelijkheden voor de provincie, mogelijk ook per commissie? Wat kan er verder verbeterd worden in het datafundament, zoals privacy, beveiliging en standaarden om data te delen over verschillende partijen? Tevens wordt verzocht om een concrete uitwerking van hoe PS inzicht kunnen krijgen in het gebruik van algoritmen. Wat is de impact van het zelflerende aspect van algoritmen? De open data en openbare toegankelijkheid zijn van groot belang. Het gaat om publieke data en die moeten openbaar zijn.

Dhr. **Carton** (PvdA) vindt de strategie helder en overzichtelijk. In maart heeft de PvdA als aandachtspunten meegegeven privacy, ethische vraagstukken en openheid van data en goed dat deze terugkomen in de actiepunten en doelstellingen. Verzoek om extra aandacht voor het betrekken van inwoners om hun vertrouwen in algoritmen en verwerking van data te vergroten.

Dhr. **Kohler** (JA21) is enthousiast over het voorstel. Hij stelt voor om de informatie gecombineerd aan te bieden op de website geoapps.noord-holland.nl/kaarten. De grote opgave ligt in het toegankelijk maken van alle informatie.

Gedeputeerde **Stigter** dankt voor de complimenten. De eerdere inbreng van de commissie is in deze strategie doorvertaald en dat is gelukkig herkend. Digitaal werken en data is niet alleen positief maar kent ook negatieve kanten door het gebruik van algoritmen voor privacy en de inzet van datacenters. Beide aspecten moeten met elkaar in balans gebracht worden. Toepassing van algoritmen en de automatische gevolgen van het achterstellen van mensen zijn een belangrijk aandachtspunt. Daarom is voor de ethische kant gekozen voor toepassing en onderschrijving van het Tada-principe en de hiermee samenhangende waarden over het waarborgen van inclusiviteit en het borgen van de menselijke maat. De datastrategie is aanvullend op ICT en dataveiligheid, ingeschat wordt dat de budgetten toereikend zijn en daarom zijn nu geen extra middelen nodig. Mocht dat in de komende tijd wel het geval zijn, dan wordt dit via de P&C-cyclus geagendeerd en besproken met PS. Het is de ambitie om open en transparant te zijn over de waarden en data, die duidelijk worden vertaald zodat dit begrijpelijk is voor alle burgers in de provincie. Het Tada-manifest is niet onderschreven omdat volgens deze principes gewerkt gaat worden, maar bij deze wordt het manifest onderschreven. De provincie werkt aan het verbeteren van de democratische processen en dit element zal hierbij betrokken worden, mede voor de participatiekant. Veel medewerkers bij ICT en data bij de provincie werken vanuit de publieke taak en willen een bijdrage leveren aan de samenleving. Deze medewerkers stromen vaak door naar andere publieke partijen. De concurrentie met commerciële partijen is moordend vanwege de hogere salarissen. PS worden regelmatig geïnformeerd en betrokken bij de relevante afwegingen. Met OD en verbonden partijen wordt gesproken over intensieve samenwerking, mede om gezamenlijk aan de slag te gaan. **In de voortgangsrapportage wordt teruggekomen op het voorstel van de PvdD om de achterliggende technieken openbaar te maken.** Op dit moment wordt druk gewerkt aan het benutten van data voor dashboards en beleidsindicatoren, zodat er verbinding ontstaat tussen de opgave, data, monitoring en P&C-cyclus. Het opleidingsbudget is niet uitgeput met name door corona en niet door gebrek aan interesse bij medewerkers. Er wordt ook een opleiding gestart voor leidinggevendenden om te gaan sturen op data gestuurd werken. De suggestie over de uitleg en concretisering van algoritmen en het verbeteren van de databasis zal in gezamenlijkheid worden opgepakt, want dat is een complex onderwerp.

Dhr. **Mangal** (DENK) vraagt of de betrokken leden van werkgroepen en commissies divers genoeg zijn om met een etnische bril naar data te kunnen kijken.

Mw. **De Groot** (SP) hoopt dat ook niet digitaal onderlegde mensen bereikt worden en zij ziet graag of dit gelukt is.

Gedeputeerde **Stigter** meldt dat er nog een commissie ethiek in het leven moet worden geroepen en hierbij zal de oproep van DENK zeker in acht genomen worden. Er volgt een terugkoppeling aan PS over het betrekken van niet digitaal onderlegde mensen.

Dhr. **Klein** (CU) twijfelt nog of vanwege het grote belang de voordracht, deze als besprekstuk kan worden geagendeerd.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht voorlopig als hamerstuk naar PS doorgeleid wordt.